

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

Community-based Tourism Management in Accordance with the Philosophy of Sufficiency Economy of Baan Hua Khao Jean Community, Phaktor District, Ratchaburi Province

จิราภรณ์ แก้วมณี
jirapohn Keawmanee

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาระดับการปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ศึกษาแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่าง เป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 108 หลังคาเรือน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม จากนั้นศึกษาในงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนกับผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวน 9 คน และการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนกับผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวน 10 คน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลแล้วนำไปประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

- ระดับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการเรียนรู้ และด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการ
- ระดับการปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมของชุมชนไทยทรงดำ รองลงมาเป็นด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนภูมิสังคม และด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการท่องเที่ยวยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าคุ้มทุน
- แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน พบว่า 1) ชุมชนบ้านหัวเขาจีนมีทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นเอกลักษณ์ไทยทรงดำแล้วนั้น หากได้ความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยจัดการวางแผนดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชนจะทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นก้าวหน้าได้มาก 2) ชุมชนมีการรวมกลุ่มอาชีพกันด้วยความสมัครใจและมีหลากหลายกลุ่มอาชีพ ได้รับรางวัลมากมายหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณในการรวมกลุ่มอาชีพของชุมชนจะเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงาน พัฒนาสินค้าให้ส่งออกได้จำนวนมาก 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือทำป้ายบอกทาง การประชาสัมพันธ์ให้รู้จักแก่บุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น

Abstract

This research aimed 1) to investigate community-based tourism management in accordance with the philosophy of sufficiency economy, 2) to explore good practices of community-based tourism management in congruent with the philosophy of sufficiency economy, and 3) to study guidelines on community-based tourism management in congruent with the philosophy of sufficiency economy. This was

นักศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล: yitaodee@hotmail.com
Student, Master of Education (Development Education), Faculty of Education, Silpakorn University, E-mail: yitaodee@hotmail.com

ข้อมูลบทความ

ส่งบทความ 10 กุมภาพันธ์ 2558
ตอบรับ 23 เมษายน 2558
เผยแพร่ออนไลน์ 26 สิงหาคม 2558

คำสำคัญ

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
community-based tourism
management
philosophy of sufficiency economy

a mixed-method research collecting. This was both quantitative and qualitative data from 108 householders using a simple random sampling. A questionnaire was used as an instrument. With regard to the qualitative data collection, utilizing a purposive sampling technique, an in-depth interview from 9 householders relating to the community-based tourism management in accordance with the philosophy of sufficiency economy and a focus group discussion concerning good practices of community-based tourism management in congruent with the philosophy of sufficiency economy with 10 concerned people to community's tourism management were applied. Statistics used in data analysis were distribution of frequency, percentage, mean, and standard deviation. After checking the correctness and completeness of the data, the questionnaire was analyzed by means of using a statistical program package, and the qualitative data was analyzed by means of using content analysis technique.

The study revealed that:

1. All aspects of the community-based tourism management in congruent with the philosophy of sufficiency economy of Baan Hua Khao Jean Community were found at high levels. Natural resources and culture aspects were found at the highest level, followed by learning aspect. The lowest one was management aspect.

2. With regard to the good practices of the community-based tourism management in congruent with the philosophy of sufficiency economy of Baan Hua Khao Jean, the study revealed that all aspects were found at high levels. The aspect showing the highest opinion was Thai Song Dam Community-based tourism, followed by tourism geosocial. The lowest opinion was tourism that bases on being worthwhile more than breakeven.

3. In accordance with the guidelines on the community-based tourism management in congruent with the philosophy of sufficiency economy, the study found that 1) besides, Baan Hua Khao Jean Community has their cultural capital and local wisdom capital with the Thai Song Dam identity, the community-based tourism management will much succeed if there was cooperation between the government, private sectors and local community's leaders in managing the community-based tourism. 2) There was voluntarily a wide range of occupations grouping in the community which received numerous awards, if concerned agencies give financial support to the group, it can develop the labor skills and improve local product that can be exported. 3) Concerned agencies should provide direction and public relation to outsiders.

บทนำ

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจบริการอย่างหนึ่ง สามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจจะช่วยลดการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศได้ทางหนึ่ง กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยว

เที่ยวช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ และช่วยให้เกิดการกระจายรายได้สู่ประชาชน ในทุกส่วนที่มีสถานที่ท่องเที่ยว จึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญและมีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ที่ดำเนินการโดยชุมชนเรียกว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้

เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง นำเอาทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรม มาใช้เป็นฐานในการจัดการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืน มีการผสมผสานพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวกับการพัฒนาด้านสังคมและการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติในพื้นที่เป็นรูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) มีการปฏิบัติด้วยการพึ่งพาอาศัยตนเอง มีความพอดี ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ตลอดจนมีความรู้เท่าทันโลก อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงยั่งยืน และเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

จังหวัดราชบุรีมีศักยภาพในเรื่องของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นห่วงโซ่คุณค่าที่สำคัญ ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง ในขณะที่ชุมชนบ้านหัวเขาจีน เป็นชุมชนหนึ่งที่น่าสนใจและชุมชนบ้านหัวเขาจีนได้มีการพัฒนาชุมชนมาอย่างต่อเนื่องเป็นชุมชนพัฒนาตัวอย่างแบบก้าวหน้า มีอัตลักษณ์เป็นชุมชนไทยทรงดำ ได้เปิดประตูสู่โลกกว้างทางวัฒนธรรม ด้วยสโลแกนที่ว่า “5 ไท ไทยทรงดำ เลิศล้ำผ้าทอโอละหนอรำแคน ดินแดนความพอเพียง” (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน, 2555) ได้รับรางวัลการพัฒนาหมู่บ้านต่างๆ มากมาย เช่น รางวัลชนะเลิศประกวดตำบลลีลา การทำพู่มาลาจากผ้าไหมแห่งเดียวในประเทศไทย รางวัลที่ 2 ประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองในปี 2527 รางวัลชนะเลิศในการประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองในปี 2528 กลุ่มพัฒนาได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ เพื่อแสดงหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง โล่รางวัลประกาศเกียรติคุณ เราไม่ถอยอีกแล้ว จัดทำเสื้อหม้อฮ่อมคนสร้างชาติ จัดทำบรรจุภัณฑ์ที่มีชื่อ “รำแคน” ผ้าทอไทยทรงดำของผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านหัวเขาจีนและยังได้มีกลุ่ม/องค์กรภายในชุมชนถึง 9 กลุ่ม นอกจากนี้ชุมชนบ้านหัวเขาจีนได้รับการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็นเป็นสุข ต้นแบบ ต่อมาชุมชนบ้านหัวเขาจีนได้ประกาศเป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว และได้เปิดศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ อันเป็นศูนย์รวมไทยทรงดำของชุมชนบ้านหัวเขาจีน ที่ชุมชนมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก

จากการที่ผู้วิจัยได้ไปศึกษาฐานและสัมภาษณ์เบื้องต้นพบว่า ชุมชนนี้มีศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ อันเป็นศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยทรงดำ จึงเป็นการบ่งบอกถึงศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาสู่การเป็นชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจนทำให้เกิดการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแห่งใหม่ในจังหวัดราชบุรี นอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ การสนับสนุนการทำบารุงศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ทั้งยังสามารถสร้างคุณค่าให้เกิดมูลค่า คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว เพื่อการศึกษาและเรียนรู้วัฒนธรรมไทยทรงดำอันเป็นการท่องเที่ยวชุมชนรูปแบบใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
การวิจัยเชิงปริมาณ
ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครอบครัวในครัวเรือนของชุมชนบ้านหัวเขาจีน จำนวน 152 หลังคาเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน, 2555)
กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่ใช้ในการวิจัยเป็นหัวหน้าครอบครัวในครัวเรือนของชุมชนบ้านหัวเขาจีนเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยการเปิดตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) กำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 108 หลังคาเรือน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) กับผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 9 คน ได้แก่ นายก อบต.ห้วยยางโตน กำนันหมู่บ้าน ประธานศูนย์วัฒนธรรม เลขาธิการศูนย์วัฒนธรรม สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานชุมชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เจริญฤทธิหมู่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน

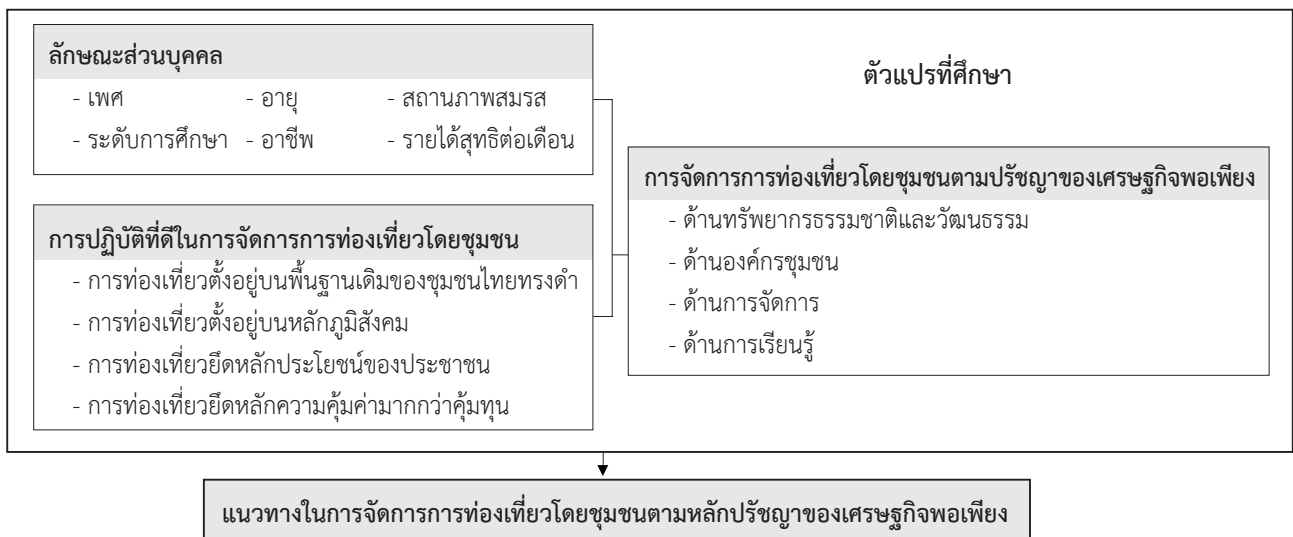
ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 10 คน ได้แก่ นายก อบต.ห้วยยางโตน กำนันหมู่บ้าน ประธานศูนย์วัฒนธรรม เลขาธิการศูนย์วัฒนธรรม สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานชุมชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เจริญฤทธิหมู่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) กับผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามหลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ พจนา สนวนศรี (2546, น. 12-13); นรินทร์ สังข์รักษา (2555, น. 197-234) ชุมชนเป็นเจ้าของ ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทาง ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ยกย่องคุณภาพชีวิต มีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาเงิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ขององค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism) ตามแนวคิดของ พจนา สนวนศรี (2546, น. 15)

ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น มีการกระจายรายได้สู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน ร่วมกับแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ สุขเมธ ตันติเวชกุล (2543, น. 289-290) การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนเหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมไทย โดยยึดหลักการพัฒนาต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมของสังคมไทย การพัฒนาต้องตั้งอยู่บนหลักของภูมิสังคม ยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักและได้รับการยอมรับและยึดการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง โดยใช้หลักพึ่งตนเอง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ การปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิม ด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนภูมิสังคม ด้านการท่องเที่ยวยึดหลักประโยชน์ของประชาชนและด้านการท่องเที่ยวยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าคุ้มทุน การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านการจัดการ ด้านองค์กรชุมชน และด้านการเรียนรู้

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

ชุมชนบ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโตน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคคลในครัวเรือนของชุมชนบ้านหัวเขาจีน จำนวน 152 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน, 2555) กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่ใช้ในการวิจัยเป็นหัวหน้าครอบครัวในครัวเรือนของชุมชนบ้านหัวเขาจีนเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) กำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 108 ครัวเรือน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการสัมภาษณ์ระดับลึก

(In-depth Interview) โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) กับผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 9 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน กำนันหมู่บ้าน ประธานศูนย์วัฒนธรรม เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานชุมชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เภรัญญิกหมู่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 10 คน ได้แก่

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน กำนันหมู่บ้าน ประธานศูนย์วัฒนธรรม เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานชุมชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เภรัญญิกหมู่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) กับผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ที่	รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่งหน้าที่
1.	คุณปทุม เทพธรรม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน
2.	คุณสันติ กลิ่นสุคนธ์	กำนันหมู่บ้าน
3.	คุณวุฒิ กลิ่นสุคนธ์	ประธานศูนย์วัฒนธรรม
4.	คุณวิภา สุขอยู่	เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม
5.	คุณสมหมาย กลิ่นสุคนธ์	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน
6.	คุณสมนึก เทพธรรม	ประธานชุมชน
7.	คุณยุพิน ไหมละออง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
8.	คุณวิภา จันทร์กำ	เภรัญญิก
9.	คุณไพรัช บัวบางใบ	ประชาชนชาวบ้าน
10.	คุณไสว ยอดแก้ว	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 ประเภท ในการสอบถามผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบปิด (Close-ended Question) และแบบเปิด (Open-ended Question) ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม

แบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ 1 ชุด การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวเขาจีน ตามตัวแปรที่ศึกษา

2. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือ ตำรา

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยอาจารย์
 ที่เป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นผู้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผล
 เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างในแบบสอบถาม และขอบเขตเนื้อหาใน
 พฤติกรรมบ่งชี้ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 พร้อมจัดสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามพฤติกรรม
 บ่งชี้ แล้วเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 ตรวจสอบ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน
 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่
 .50 ขึ้นไป ตรวจสอบด้านเนื้อหา ด้านภาษา รวมทั้งครอบคลุม
 วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา และนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำ
 มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective

Congruence) โดยกำหนดคะแนนการพิจารณา ดังนี้ (พงรัตน์
 ทวีรัตน์, 2543, น, 117) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง
 0.67 ถึง 1.00

5. จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว
 แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
 โดยชุมชนในชุมชนบ้านหัวเขาจีนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัด
 ราชบุรี จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
 ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
 (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนของ
 การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 72-74) วิเคราะห์หาความ
 เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น
 ดังตารางนี้

ตารางที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปรที่วัด	ค่าความเชื่อมั่น
แบบสอบถามตอนที่ 1	
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม	0.57
2. ด้านองค์กรชุมชน	0.80
3. ด้านการจัดการ	0.75
4. ด้านการเรียนรู้	0.85
รวม	0.90
แบบสอบถามตอนที่ 2	
1. ด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมของไทยทรงดำ	0.88
2. ด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนภูมิสังคม	0.72
3. ด้านการท่องเที่ยวยึดหลักประโยชน์ของประชาชน	0.67
4. ด้านการท่องเที่ยวยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าคุ้มทุน	0.81
รวม	0.91

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
 แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่
 เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้สุทธิต่อ
 เดือน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดย
 ชุมชนบ้านหัวเขาจีน โดยใช้องค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน
 ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน

ด้านการจัดการ ด้านการเรียนรู้ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 3 ท่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันเท่าทัน
 การเปลี่ยนแปลง และ 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไข
 คุณธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาจีนเป็นกรอบการสร้างคำถาม
 ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
 ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดีในการจัดการ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตาม
เกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 4 ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการ
จัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวเขาจีนมีลักษณะคำถามแบบ
ปลายเปิด เพื่อสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการ
การท่องเที่ยวโดยชุมชน

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ภาพรวมของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านหัวเขาจีน
เป็นอย่างไร
2. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในด้านทรัพยากร-
ธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กร ด้านการจัดการ และด้าน
การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้าน
หัวเขาจีน
3. แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวเขาจีนมีอะไรบ้าง
ทุนทางวัฒนธรรมไทยทรงดำเป็นอย่างไร
4. จุดดึงดูดหรือจุดเด่นของชุมชนมีอะไรบ้าง
5. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่พบมีอะไรบ้าง

แนวทางการสนทนากลุ่ม

1. การปฏิบัติที่เป็นผลสำเร็จหรือการปฏิบัติที่ดี
การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่
บนพื้นฐานเดิมของชุมชนไทยทรงดำ การท่องเที่ยวตั้งอยู่บนหลัก
ภูมิสังคม การท่องเที่ยวยึดหลักประโยชน์ของประชาชน การท่องเที่ยว
ยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าคุ้มทุน
2. แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนบ้าน
หัวเขาจีนควรเป็นอย่างไรบ้าง (โครงสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวก
กิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการ ที่พัก อาหาร ของที่ระลึก
ผลิตภัณฑ์ชุมชน การตลาด การประชาสัมพันธ์ การสนับสนุน
จากภาครัฐ และอื่นๆ)
3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่พบมีอะไรบ้าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม
เกี่ยวกับรายละเอียดส่วนบุคคล พบว่า

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่วนใหญ่ตอบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. เพศ	ชาย	55	50.90
2. อายุ	41-50 ปี	41	38.00
3. สถานภาพสมรส	สมรส	74	68.50
4. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	53	49.10
5. อาชีพ	เกษตรกร	38	35.20
6. รายได้/ต่อเดือน	5,001-10,000 บาท	45	41.60
รวม		108	100

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการ
การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวเขาจีน โดยใช้องค์ประกอบการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณ
ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ
แบบสอบถามจากหัวหน้าครอบครัวในครัวเรือนบ้านหัวเขาจีน
ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านห้วยเขย่ง

ข้อ	การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม	4.22	0.42	มาก	1
2	ด้านองค์กรชุมชน	4.15	0.41	มาก	3
3	ด้านการจัดการ	4.10	0.42	มาก	4
4	ด้านการเรียนรู้	4.21	0.43	มาก	2
รวม		4.17	0.37	มาก	

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณความถี่

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแบบสอบถามจากหัวหน้าครอบครัวในครัวเรือนบ้านห้วยเขย่ง พบว่า

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อ	การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1	ด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมของชุมชนไทยทรงดำ	4.43	0.47	มาก	1
2	ด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนภูมิสังคม	4.23	0.41	มาก	2
3	ด้านการท่องเที่ยวยึดหลักประโยชน์ของประชาชน	4.22	0.40	มาก	3
4	ด้านการท่องเที่ยวยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าคุ้มทุน	4.20	0.44	มาก	4
รวม		4.27	0.35	มาก	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยางโทนแห่งนี้ เป็นชุมชนที่มีการพึ่งตนเองในการพัฒนาตลอด อีกทั้งมีทุนธรรมชาติและวัฒนธรรมที่โดดเด่น เนื่องจากประชาชนส่วนมากนับถือวัฒนธรรมไทยทรงดำและถือประเพณีปฏิบัติกันมา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมเฉพาะของชาวไทยทรงดำ ดังคำกล่าวของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่กล่าวว่า “ทางชุมชนมีพิธีเสนาเรื่อน เป็นพิธีกรรมเช่นไหว้ผีบรรพบุรุษจะกระทำทุกๆ 2-4 ปี

เดือนใดก็ได้ การเสนาเรื่อนเป็นการปิดเป่าสิ่งไม่ดีออกจากร่างกายและเป็นการเสริมบารมีให้ตัวเองด้วย หากละเว้นไม่ทำพิธีเสนาเรื่อนไปหลายปี ทำให้ผิวดอกจะเกิดสิ่งเลวร้ายภายในครัวเรือน เช่นเจ็บป่วยหรือเคราะห์ร้ายได้รับบาดเจ็บต่างๆ ด้วยเหตุนี้ เมื่อเกิดเหตุไม่ดีขึ้น ชาวไทยทรงดำจึงมักหวนรำลึกถึงว่าตนขาดการเสนาเรื่อนไป” นอกจากนี้ ยังมีวิถีชีวิตที่น่าสนใจอีกทั้งอาชีพทอผ้าไทยทรงดำ การทอผ้าขาวม้า อีกทั้งการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งทำผลประโยชน์ให้ตนเองและชุมชนอีกด้วยนับได้ว่าชุมชนบ้านห้วยเขย่งได้เป็นชุมชนที่ได้มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อนำเสนอรูปแบบวิถีชีวิตของชาวไทยทรงดำ และชูวัฒนธรรมที่โดดเด่นออกมาให้

บุคคลภายนอกได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมของตน ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสนใจในวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทยทรงดำ เนื่องจากวัฒนธรรมไทยทรงดำเป็นจุดเด่นที่สำคัญ เช่น การแต่งกาย ภาษา โข่ง อาหารประจำท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้และน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างสมบูรณ์แบบ

2. การปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน จากการศึกษาการปฏิบัติที่ดีหรือผลสำเร็จของชุมชนบ้านหัวเขาจีนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน นับได้ว่าชุมชนบ้านหัวเขาจีนมีการจัดการจนได้รับรางวัลมากมาย อาทิเช่น รางวัลชนะเลิศการทำส้มตำลีลาของกลุ่มอาชีพสตรีในชุมชน รางวัลจากการทำพุ่มมาลาจากผ้าไหมที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย รางวัลที่ 2 ประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันภัยหมู่บ้านและในปีถัดมาก็ได้รางวัลชนะเลิศอีกเช่นกัน อีกทั้งกลุ่มพัฒนาได้รับรางวัลโล่เกียรติคุณเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและการปฏิบัติที่ดีและส่งผลให้การดำเนินงานภายในชุมชนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จ ส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชนมีผลสำเร็จหรือการปฏิบัติที่ดีขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญๆ อย่างผู้นำที่ได้ชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้องค์กรกลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของสมาชิกส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างมากมาย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อองค์กรเพราะจะทำให้องค์กรมีการดำเนินงานอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ อีกทั้งเป็นการสร้างคุณลักษณะนิสัยให้สมาชิกในชุมชนร่วมมือร่วมใจกันอย่างเต็มความสามารถ ช่วยเหลือและเอื้อเพื่อต่อสมาชิกในองค์กรด้วยกัน และร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้น ทำให้เกิดคุณค่าและมูลค่าเพิ่มต่อการผลิตหรือการพัฒนานั้น ชุมชนบ้านหัวเขาจีนนั้นได้ก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าให้ชุมชนโดยการดึงเอกลักษณ์เรื่องวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายให้ผู้สนใจได้สัมผัสและได้รับชมในแบบวัฒนธรรมไทยทรงดำรวมถึงการสร้างมูลค่าจากวัตถุดิบท้องถิ่น จัดตั้งกลุ่มอาชีพ และสร้างผลิตภัณฑ์งานฝีมือเพื่อจัดจำหน่าย ซึ่งนำเอาภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์และอนุรักษ์ให้อยู่สืบไปนานเท่าอนันต์ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหน้าที่ชุมชนบ้านหัวเขาจีนมีทุนเป็นสำคัญนั้นเปรียบเสมือนเป้าสำเร็จที่มีอยู่ก็ว่าได้ เพราะเป็นการดึงสิ่งล้ำค่าในชุมชนออกมาให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ ได้สัมผัส และเป็นสิ่งหนึ่งที่ไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ยังคงความเป็นโบราณกาลให้รุ่นสู่รุ่นได้รับรู้ อีกทั้งเพื่อเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจในชุมชนให้คึกคักและให้ชาวบ้านในชุมชนมีรายได้จากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้และใช้ทรัพยากรอย่างเห็นคุณค่าไปพร้อมกันๆ ดังนั้น จึงส่งผลสำเร็จในการปฏิบัติที่ดีอีกด้วย

3. แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ ด้านการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ให้ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องกำหนดแนวทางการจัดการและแก้ไขข้อด้อยให้หมดไปด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการมองผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้าและดำเนินงานไปตามแผนงานให้ประสบความสำเร็จ ภาครัฐและภาคเอกชนมีงบประมาณในการสนับสนุนชุมชนจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าและประสบความสำเร็จนั้นและอนุรักษ์ให้วัฒนธรรมท้องถิ่นยังคงสืบต่อไปควบคู่กันด้วย แต่ที่นายยกย่องเป็นที่สุด คือ ชุมชนมีการพึ่งตนเองเป็นส่วนใหญ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในงานขององค์กรอย่างเต็มความสามารถและสนับสนุนให้องค์กรชุมชนก้าวหน้าอีกด้วย ในบางปีมีงบประมาณน้อย แต่ชุมชนก็สามารถบริหารจัดการได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง จะเห็นได้ว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมของตุนั้นสำคัญยิ่ง ไม่ใช่แค่การจัดแสดงงานแต่เป็นการสร้างความเคารพในบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วว่า ลูกหลานยังคงรำลึกถึงบุญคุณที่ทำให้ลูกหลานอยู่เย็นเป็นสุขอยู่เช่นทุกวันนี้ และนอกจากจะมีผู้นำที่เข้มแข็งส่งเสริมให้ลูกบ้านและสมาชิกในกลุ่มองค์กรมีพัฒนาการใหม่ๆ ความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานเพื่อนำมาพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้า สมาชิกในชุมชนก็ร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาชุมชนของชาวบ้าน นับได้ว่าเป็นแรงขับเคลื่อนชุมชนให้ประสบผลสำเร็จและทำให้ชุมชนมีการพัฒนาที่ดีขึ้นเช่นทุกวันนี้

อภิปรายผล

1. การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวเขาจีนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับมาก จึงเห็นได้ว่าการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวเขาจีนเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินงานที่ทำให้งานนั้นประสบผลสำเร็จ การที่ชุมชนบ้านหัวเขาจีนมีการจัดการชุมชนที่ดี โดยให้ความสำคัญของวัฒนธรรมไทยทรงดำและพิธีประเพณีของไทยทรงดำ รวมถึงการมีผู้นำที่เข้มแข็งและการมีส่วนร่วมร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านในชุมชน รวมทั้งการดำเนินชีวิตตามแนวทางของในหลวงในเรื่อง ความพอเพียง จนได้รับรางวัลหมู่บ้านขึ้นชื่อ

หมู่บ้านแห่งความเข้มแข็งของชุมชนและได้รับรางวัลมากมาย เช่น รางวัลหมู่บ้านปลอดภัย รางวัลประกวดหมู่บ้าน รวมถึงได้รับการเป็นหมู่บ้านต้นแบบในเรื่องความพอเพียงอีกด้วย นอกจากนี้เอกลักษณ์เด่นที่ดึงดูดให้ผู้ที่สนใจมาเยือนชุมชนได้เข้ามาสัมผัสอีกอย่างหนึ่ง คือ วัฒนธรรมไทยทรงดำที่เป็นเอกลักษณ์เดียวในชุมชนที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้ความศรัทธาและเคารพเป็นอย่างมาก วัฒนธรรมไทยทรงดำได้มีพิธีประเพณีการนับถือผีบรรพบุรุษให้คุ้มครองปกป้องลูกหลานที่มีชีวิตอยู่ และเคารพเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่คนในบ้าน รวมถึงชาวบ้านในชุมชนยังอนุรักษ์ประเพณีทุกประเพณีของไทยทรงดำไม่ให้ขาดตกบกพร่องแม้แต่น้อย

2. การปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมของชุมชนไทยทรงดำ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนภูมิสังคมและด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการท่องเที่ยวยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าคุ้มทุน ชุมชนบ้านหัวเขาเงินมีเอกลักษณ์เด่นของชุมชนคือมีวัฒนธรรมไทยทรงดำเป็นวัฒนธรรมที่มีการสืบวัฒนธรรมประเพณีมาตั้งแต่บรรพบุรุษและนำมาปฏิบัติใช้เช่นทุกวันนี้ ลูกหลานผู้เฒ่าผู้แก่ยังคงดำเนินชีวิตตามแบบวัฒนธรรมไทยทรงดำ ทั้งการพูดด้วยสำเนียงไทยทรงดำ แต่งกายด้วยผ้าทอผ้าสีตามแบบของไทยทรงดำ กินอาหารพื้นถิ่นของตน และยังมีการสืบทอดประเพณีการเล่น พิธีศักดิ์สิทธิ์ก็ยังคงปฏิบัติกันอยู่ วัฒนธรรมไทยทรงดำเป็นวัฒนธรรมที่ทำให้บุคคลภายนอกเข้ามาศึกษาหาความรู้กันมาก ส่วนเครื่องแต่งกายของชาวไทยทรงดำ ผู้หญิงชาวไทยทรงดำจะมีเครื่องทอผ้าเป็นของตัวเองภายในบ้านเอาไว้ใช้ทอผ้าใส่เองหรือทอให้กับสามีหรือคนในครอบครัวของตน ดังนั้น เครื่องแต่งกายของไทยดำจะมีลักษณะเป็นสีดำตามชื่อวัฒนธรรมไทยทรงดำ การไว้ทรงผมก็เป็นอีกเอกลักษณ์หนึ่งที่ผู้หญิงชาวไทยทรงดำนิยมทำกัน การไว้ทรงผมของผู้หญิงไทยทรงดำสามารถบ่งบอกถึงอายุของแต่ละวัยด้วย เพราะชาวไทยทรงดำมีการกำหนดทรงผมของผู้หญิงตามช่วงอายุ ส่วนผู้หญิงที่สามีตายต้องเป็นหม้ายจะมีอีกหนึ่งทรงผมทำให้ได้รู้กันว่าผู้หญิงคนนี้เป็นแม่หม้าย นอกจากนี้ ไทยทรงดำยังได้อนุรักษ์ภาษาพูดและภาษาเขียน จะเห็นได้จากคนเฒ่าคนแก่ที่ใช้ภาษาไทยทรงดำพูดกันในชีวิตประจำวันเลยก็ว่าได้และทางชุมชนก็ได้ให้โรงเรียนได้เรียนภาษาไทยทรงดำ มีทั้งการเขียน

ตัวพยัญชนะ การสะกดคำ และการเทียบเสียงเรียกสิ่งนั้นๆ ให้กับนักเรียน อาหารการกินของไทยทรงดำมีการกินอยู่ที่เรียบง่ายใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทานทั้ง กุ้ง หอย ปู ปลา ก็หาได้ง่าย ถือว่ามีระเบียบปฏิบัติที่ดีในเรื่องความคงอยู่ของวัฒนธรรมไทยทรงดำ

3. แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาเงิน การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาเงินที่สำคัญก็คือ ขอความช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาร่วมกับชุมชนบ้านหัวเขาเงินเข้ามาช่วยในการวางแผนการจัดการให้การท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้แห่งนี้มีการพัฒนาขึ้นให้มากกว่านี้ และมาช่วยกันทำแผนการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักและก็นับสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมประเพณีตามวัฒนธรรมไทยทรงดำนี้ และส่งเสริมให้ผลิตภัณฑทำมือ ทั้งผ้าทอเครื่องจักสานของชุมชนบ้านหัวเขาเงินเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปที่สำคัญที่สุดคือ การส่งเสริมให้วัฒนธรรมเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรม และอนุรักษ์วิถีชีวิตที่เรียบง่ายภายในชุมชนให้คงอยู่ เพราะวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์เด่นที่มีอัตลักษณ์เฉพาะทั้งการแต่งกาย การพูด ภาษา ทรงผม พิธีนับถือผี ล้วนแต่เป็นจุดดึงดูดให้ผู้สนใจในวัฒนธรรมอยู่มาก และส่งเสริมให้นำรูปแบบของวัฒนธรรมไทยทรงดำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแบบพอเพียง เป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่เรียบง่ายตามหลักความพอเพียง พออยู่ พอใช้ และพอกิน เกิดความสงบสุขในภาคหน้า โดยการยึดหลักความดีงามและถูกต้องตามกฎหมายควบคู่ด้วย ชุมชนบ้านหัวเขาเงินอยากให้วัฒนธรรมไทยทรงดำ และวิถีชีวิตที่เรียบง่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้อยู่ในระดับสากลหรือเป็นที่ยอมรับจากบุคคลภายในประเทศให้ได้มากที่สุด หากได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนนั้น ทางชุมชนจะนำงบประมาณมาพัฒนาชุมชน ทั้งในเรื่องการจัดการเส้นทางเข้าถึงชุมชน ป้ายบอกทาง ให้ความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนทุกท่าน และให้ความสะดวกแก่ประชาชนชาวหัวเขาเงินด้วย ถ้าการเดินทางสะดวกสบายใดๆ ก็อยากเข้ามาในชุมชน ทั้งภายในก็ยังมีวัฒนธรรมไทยทรงดำที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้ศึกษาวัฒนธรรมรูปแบบใหม่อีกด้วย การประชาสัมพันธ์ก็มีส่วนสำคัญมิใช่น้อยเป็นการบอกกล่าวถึงรายละเอียดข้อมูลเบื้องต้นให้น่าสนใจพร้อมทั้งแจ้งในการติดต่อมาทางชุมชนสร้างความสะดวกในการติดต่อหาข้อมูลจากบุคคลภายนอกที่สนใจในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน อยู่ในระดับมาก อยากให้ชาวบ้านชุมชนบ้านหัวเขาจีน ถือปฏิบัติวางแผนในวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติของตนและปลูกฝังจิตสำนึกให้ลูกหลานวางแผนชุมชนของตนด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้ชาวบ้านสำนึกรักบ้านเกิดและชุมชนของตน และส่งเสริมที่เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อเป็นกำลังหรือเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ของชุมชนให้สืบไปนานเท่านาน

2. จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก หากชุมชนมีการประพฤติปฏิบัติเยี่ยงนี้ตลอดไป ควบคู่กับให้เยาวชนรุ่นหลังได้รับรู้ประวัติความเป็นมาของเอกลักษณ์ไทยทรงดำนี้ จนเกิดเป็นความรักในวัฒนธรรมของตน และจะทำให้ดียิ่งขึ้นชุมชนควรชักชวนชาวบ้านมาเข้าร่วมกลุ่มให้มากขึ้นจะกลายเป็นกลุ่มองค์กรที่ใหญ่และมีความเป็นปึกแผ่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำเพิ่มจำนวนขึ้นได้เกินตามเป้าหมาย ส่งผลให้รายได้เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน และการที่ชาวบ้านในชุมชนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานจากแหล่งชุมชนที่มีชื่อเสียงที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการชุมชนจะทำให้ชุมชนบ้านหัวเขาจีนมีการพัฒนากิจกรรมชุมชนให้แปลกใหม่และดีขึ้นด้วย

3. จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน หากได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเข้ามาช่วยเหลือดูแลปัญหาในชุมชนทั้งเรื่อง ป้ายบอกทาง การประชาสัมพันธ์ อาจจะทำให้การท่องเที่ยวภายในชุมชนประสบผลสำเร็จเร็วยิ่งขึ้น และส่งผลให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเข้ามาศึกษาดูงานเพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจในชุมชนกระเตื้องขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมไทยทรงดำของชุมชนบ้านหัวเขาจีน
2. ควรมีการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชาติพันธุ์ของจังหวัดราชบุรี
3. ควรมีการศึกษาการจัดการรูปแบบการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนภายใต้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดราชบุรี
4. ควรมีการศึกษาการจัดการการตลาดและการ

ประชาสัมพันธของชุมชนบ้านหัวเขาจีน

เอกสารอ้างอิง

- นรินทร์ สังข์รักษา. (2555). *หนังสือการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พจนาน สอนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2543). *ใต้เบื้องพระยุคลบาท* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน. (2555). *ข้อมูลชุมชนบ้านหัวเขาจีน หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยยางโทน*. ราชบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.